

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№2(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 638 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchilarni intellektual rivojlantirishning psixologik omillari.....	22
<i>Ashurov Ramzidin Ramazonovich</i>	
Maktabgacha ta'limda bolaning kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda oila bilan ishlashning nazariy asoslari	27
<i>Jumanova Fatima Uralovna, Allaberganova Munisa Begimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishning metodologik asoslari	32
<i>Jo'rayeva Nargiza Tairovna, Bekbergenova Yulduz Tanirbergen qizi</i>	
Faoliyatli yondashuv asosida maktabgacha 6-7 yoshli bolalarda nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi	35
<i>Ziyodullayeva Mohirabonu Ikromjon qizi</i>	
Davlat ta'lim muassasalarida manfaatlar to'qnashuvini boshqarishning tashkiliy-huquqiy mexanizmlari ...	39
<i>Xaybatullaeva Sojidxon Ziyatullayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya darslarining samaradorligini oshirishda integratsion yondashuv	42
<i>Kamoliddinov Mirzohid</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning samaradorligi	45
<i>Kamoliddinova Dilnoza Axmadilaxanovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kreativ faollikni rivojlantirish mexanizmlari.....	48
<i>Nurjanova Rayxan Urazbaevna</i>	
Sinf biologiya fanini o'qitishda TIMSS topshiriqlardan foydalanish metodikasi va baholash mezonlari	52
<i>Xaitboyeva Dilorom Rustam qizi</i>	
Qandli diabet tashxisli bemorlarda shaxs tuzilmasining emotsional komponentlari	56
<i>Sadikova Umida Botirovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda pedagogik diagnostikani amalga oshirishning natijaviyligi	60
<i>Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Qodirova Shaxnoza Saidazim qizi</i>	
Kasbiy imij shakllanishida psixologik jihatlarning tafovutlari	64
<i>Aminova Dilnoza Orifjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining jamoa bilan ishlash jarayonida yetakchilik kompetensiyalarini rivojlantirish	69
<i>Abdiyeva Fazilat Fayzulla qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi bolalar shaxsi rivojlanishida psixologik moslashuvning tipik xususiyatlari	73
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Oliy ta'lim tizimida variativ modellastirish asosida talabalarning kreativ faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarining qo'llanilishi	76
<i>Quvvatova Mohira Hikmatillayevna</i>	
Interfaol treninglar orqali o'qituvchilarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish tajribasi	79
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyatlar asosida axloqiy tarbiyani shakllantirishning ahamiyati.....	82
<i>Zulayxo Nazarova, Qarshiboyeva Muxlisa Ismatullo qizi</i>	
Ijodiy qobiliyatni o'stirishda pedagogik mahorat va innovatsion metodlar	85
<i>Mutallibova Odinaxon Mirzaolimjon qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida olimpiadalarga tayyorlashda masalalar yechish texnologiyasi 11-sinf misolida	89
<i>Aslonov Xayrullo Shukrullo o'g'li</i>	

Bokschi qizlarni texnika taktikasini takomillashtirish.....	94
<i>Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li</i>	
Ixtisoslashtirilgan terminologiyaning asosiy lingvistik xususiyatlari	99
<i>Axmedova Dilnoza Anvarovna</i>	
Interfaol metodlar orqali zamonaviy darslarni tashkil etishning o'ziga xos tendensiyalari	102
<i>Bakirov Otabek Bo'ranovich</i>	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilishning metodologik muammolari	106
<i>D. J. Norboyeva</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim muassasalari talabalari ruhiyatiga virtual muhitning salbiy ta'siri	110
<i>Giyosov Ulug'bek Eshpulatovich, Turayeva Nigora Husniddin qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	113
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni shakllantirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar	117
<i>Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li</i>	
Principles of Organising Autonomous Learning.....	121
<i>Khazratova Zukhra Mamaraimovna</i>	
Najot – ta'limda, najot-tarbiyada	124
<i>Mo'minova Manzura Mamasodiqjonovna</i>	
Educational Potential of Museum Pedagogy and Criteria for its Application in Developing Historical Thinking of Pre-Service History Teachers.....	127
<i>Niyozov Javlonbek</i>	
Landshaft dizayni vastasida bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirish	131
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik merosida shaxs psixologiyasi masalalari.....	134
<i>S. O. Mamarasulov, D. A. Egamberdiyeva</i>	
TBL metodini qo'llash orqali o'quvchilarning madaniyati va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish....	138
<i>Sodikova Oyshakhon Muxammadsodik</i>	
Pedagogik innovatsiyalarni boshqarishning nazariy-metodologik asoslari.....	142
<i>Soliqova Barno Sodiq qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim magistratura talabalarining ijodiy faolligini rivojlantirish shart-sharoitlari	146
<i>Yarmatov Shermo'min Rahmatovich</i>	
Формирование готовности родителей детей старшего дошкольного возраста к выполнению воспитательной функции в семье.....	149
<i>Атаджанова Сохиба Талиповна</i>	
Redjio pedagogik yondashuv asosida maktabgacha katta yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida	152
<i>Djamilova Nargiza Nuritdinovna, Otahonova Marjona</i>	
Talabalarda algoritmik kompetentlikni rivojlantirishning sun'iy intellekt va Big Data Analytics asosida o'quv faoliyatini real vaqt rejimida kuzatuvchi va boshqaruvchi konseptual modelni takomillashtirish.....	155
<i>Kayumova Nazokat Rashitovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida chet tili o'qituvchilari va talabalar o'rtasidagi interaktsiyaning pedagogik samaradorligi va innovatsion mexanizmlari	163
<i>Eshonqulova Umida Xolmirzayevna</i>	
MTTlarda nutqni rivojlantirishga doir mashg'ulotlarda interfaol usullardan foydalanish texnologiyasi	168
<i>To'laboyeva Iqbolaxon Olimjonovna</i>	
Ta'lim jarayonidagi konfliktlar.....	173
<i>Abulova Mohigul Komiljonzoda</i>	
Talabalarining bolalarda ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish	176
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	

Shaxs tuzilmasida ma'naviy intellekt: nazariy-metodologik tahlil va psixologik interpretatsiya	179
Mirxoliqova Charos Xabibullaevna	
18-20 yoshli belbog'li kurashchilarning musobaqa oldi jismoniy tayyorgarliklari	183
Muzafarov Muxammadali Maxsudovich	
Talabalarda mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanib kasbiy madaniyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuvlar (boshlang'ich ta'limda tarbiya fani misolida)	187
Yadgarova Surayyo	
Maktab o'quvchilariga pedagogik ta'sir ko'rsatishda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish	190
Yo'ldoshova Shahlo Shukurullo qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ma'naviy-ma'rifiy faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirishning nazariy tahlili	194
Yusupova Sanobar Odil qizi	
Типология научного текста: от жанровой классификации к дискурсивной модели	197
Бахтияр Катибжанович Саттаров	
Взаимодействие педагога и семьи в профилактике и преодолении стресса у детей дошкольного возраста	201
Г. С. Алиходжаева, Х. Рахимова	
Условия эффективности инклюзивного образования	206
Г. С. Алиходжаева, Л. О. Бекмуродова	
Педагогическая готовность к обучению в школе детей билингов	211
Г. С. Алиходжаева, Н. А. Ганиева	
Педагогические условия формирования эмоционального интеллекта у дошкольников	216
Джалилова Феруза Намазовна	
Milliy meros va musiqiy madaniyatning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni	219
Zuhridin Azizov	
Госпитальная школа как пространство поддержки и развития ребёнка (на примере госпитальной школы при детской клиники Синсиннати, США)	222
Муминов Р. Р., Хакимова Н. Х., Набиева Г. Г.	
Интерактивные формы работы в процессе профориентации детей дошкольного возраста	227
Н. Т. Жураева, С. М. Ахмеджанова	
Samarali hamkorlikdagi faoliyatga tayyorlashga oid yondashuvlar	231
Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	
Поэтапное вовлечение детей с расстройствами аутистического спектра в дошкольное инклюзивное образование: комплексный анализ научно-теоретических и практических подходов	234
Сабина Рагимова Ровшан кызы, Айсель Масимова Арастун кызы	
Umumta'lim maktablarida fizika fanini o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	245
Allaniyazova Bibigul Sarsenbay qizi	
Boshlang'ich sinflarda ona tili va o'qish savodxonligi darslariga kreativ fikrlash asosida tayyorlash	248
Botirova Jumagul Chori qizi	
Boshlang'ich sinflarda fanlarni o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	254
Kaypova Gulnara Muratbaevna	
Umumta'lim maktablarida tabiiy-ilmiy savodxonlik ko'nikmalarining rivojlantirish masalalari	257
Davletova Hamida Xasan qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ma'naviy axloqiy ruhda tarbiyalashning psixologik jihatlari	261
Fayzullayev Ermat Majidovich, Ortiqova Mashxura	
Orkestr va ansamblarning fan sifatidagi o'rni va tarbiyaviy ahamiyati	265
Fayzullayev Ermat Majidovich	
Maktab fizika darslarida interaktiv dasturlar va simulyatorlardan foydalanish metodikasi	269
Xayriddinova Malikaxon Qodirxon qizi	

Musiqada midi musiqiy cholg'ularning raqamli interfeysi.....	274
Omonov Xasanxon Sulaymonovich	
Karyera o'sishida gender tafovutlarning ahamiyati.....	277
Yulchiboyeva Nazokatxon Iqboljon qizi	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kreativlik sifatlarini rivojlantirishga ta'sir etuvchi pedagogik omillar	283
Omonov Xasanxon Sulaymonovich, Normuradova Nafisa Kuchkarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ekologik tarbiyasi – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida	287
Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Marjona Atoyeva Ismat qizi	
Ilk yoshdagi bolalar psixologiyasi va rivojlanish xususiyatlari.....	291
Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Ne'matjonova Gulzira Ne'matjon qizi	
Jadid pedagogik tafakkurida "o'qituvchi" fenomeni.....	294
Xushbokov Oybek Uralovich	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida savol berish malakalarini shakllantirish	296
Erhanova Nasiba Absayitovna	
Musiqiy ta'limda xalq va zamonaviy qo'shiqlar vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning etnomadaniy komponentlarni shakllantirish	298
Qurbanova Muslima Shavkatbek qizi	
Umumta'lim maktablari o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini tarkib toptirish metodikasi (biologiya fani misolida).....	300
Akmalova Farida Dilmurod qizi	
Maktabgacha ta'limda adaptiv ta'lim texnologiyalari yordamida bolalar ijodkorlik ko'nikmasini shakllantirish mazmuni.....	304
To'xliboyeva Zuxra Abdumutal qizi	
Maktabgacha yoshdagi iqtidorli bolalar bilan ishlashda ta'lim texnologiyasi	308
Xudoyberdiyeva Durdona Baxodir qizi	
Pedagogik-psixologik qarashlarda otaning oiladagi o'rni haqidagi tasavvurlarni shakllantirish dinamikasiga oid fikrlar talqini.....	311
Karshiyeva Dilafuz Suyunovna, Maxamatova Munisa Mamirzo qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'qitishning nazariy va amaliy asoslari	314
Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi	
Integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellekt ko'nikmalarini rivojlantirish ...	318
G'ulomova Oychehra No'monjon qizi	
Etnomadaniy qadriyatlarni integratsiyalashgan ta'lim jarayonida maktabgacha yoshdagi bolalarga singdirishning samarali yo'llari	321
G'ulomxo'jayeva Mushtariy Elmurod qizi	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida grafik organayzerlardan foydalanish	324
Iroda Isroilova	
Buxoro iqlimi va tabiiy resurslaridan samarali foydalanish: ekologik va fizik-geografik yondashuv	329
Mardonova Saodat Muzaffarovna	
Effective Traditional and Innovative Approaches in English Language Teaching: Evidence From EFL Classrooms	333
Yuldoshev Khaydarbek	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining lug'at boyligini rivojlantirishda lingvopedagogik yondashuvning nazariy-metodologik asoslari.....	336
Allayarova Sojida Umirzakovna	
Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащихся начальных классов в условиях длительного лечения	339
Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'tkazilgan o'yin faoliyatlarini bolalar ovozi talaffuzining takomillashuviga ta'siri	342
Kattaxo'jayeva Shaxlohon Bohodirovna	

O'qituvchilar tayyorlashda pedagogik innovatsiyalar va milliy kontentni integratsiya qilish strategiyalari ...	344
<i>Rahmatova Feruza Qudrat qizi</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash jarayonini tashkil etishda tizimli yondashuv	348
<i>Abdusamatova Nargiza Jamoliddinovna</i>	
Moliyaviy savodxonlik asoslarini shakllantirish uchun "Tejamkor bola" o'yinli ta'lim faoliyatini asosida ishlashni takomillashtirilish.....	352
<i>Rizayeva Munisxon Maxkamovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida byudjet hisobi standartlariga (BHS) muvofiq buxgalteriya hisobini tashkil qilish va yuritish tartib-qoidalari.....	356
<i>Boltayev Ahmad Rustamjonovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari moliyaviy munosabatlarning huquqiy asoslari	359
<i>Boymuradov Normurod Abdusadikovich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirishning metodologik asoslari.....	362
<i>Ma'rufov Mansurbek Musajonovich, Xonimov Mirqosim Samatqul o'g'li</i>	
O'smirlarda liderlik xususiyatlarini rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.....	367
<i>Salayeva Dilafuz Buranovna</i>	
Pedagog nutq madaniyatining milliy va umuminsoniy qadriyatlarga ta'siri.....	370
<i>Toshtemirova Nigina Normurod qizi</i>	
Новые методы обучения устному переводу студентов-переводчиков.....	373
<i>Уринбаева Дилдора Утепбергеновна</i>	
O'quvchilarda axborot iste'moli madaniyatini rivojlantirishning pedagogik tuzilmasi	376
<i>Muxammadiyev Baxtiyor Jurayevich</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning o'qish savodxonligini xalqaro mezonlar asosida rivojlantirish yo'llari	380
<i>Axrоров Voris Yunusovich, Botirova Ozoda Nasir qizi</i>	
Ta'lim sifatini baholashda raqamli texnologiyalardan foydalanishning o'rni (oliy ta'lim misolida)	385
<i>Axrоров Voris Yunusovich, Boltayeva Jaxona Ulug'bek qizi</i>	
Umumta'lim maktablarida 7-sinf biologiya fanini o'qitishda virtual laboratoriyalardan foydalanishning ta'lim samaradorligiga ta'siri	389
<i>Turakulova Mehriniso Nuriddinovna, Ruziqulova Nilufar Abdumajidovna, Allazarova Natalya Aleuatdinovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktabga tayyorlashning mavjud holati va rivojlantirish strategiyalari ...	393
<i>Mamadaliyeva Mumtozbegin</i>	
6–7 yoshli bolalarning bilim olishga faol qiziqishini rivojlantirish metodikasi	396
<i>Artikova Muhayyo Botiraliyevna, Abduxolisova Gulsanam O'ktambek qizi</i>	
The Main Peculiarities of Abbreviations in Modern English.....	399
<i>Absalomova Aziza Baxodir qizi</i>	
Autizmli bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda bir qator terapiya va metodlardan foydalanish	404
<i>Yoqubova Hurriyat Burxonovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'yinlar, virtual reallik va geymifikatsiya orqali o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish.....	407
<i>Xaitova Nazokat</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirishda tabiiy materiallardan foydalanishning pedagogik usullari.....	411
<i>Rustamova Manzura Mirkamalovna, Qo'ziyeva Umriniso Muzaffar qizi</i>	
Bo'lajak muhandislarning loyihalash ko'nikmalarini klaster muhitida rivojlantirish modellari	415
<i>Eshonqulova Shafoat Ergashevna, Sherzod Eshonqulov</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotini rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqish	420
<i>Ermatova Mamlakat Qadirkulovna</i>	
9-sinf o'quvchilarini kasbga yo'naltirishda iqtisodiy ko'nikmalarni shakllantirish pedagogik muammo sifatida.....	423
<i>Eliboyeva Lola Sulaymonovna</i>	

Texnologiya asosidagi ingliz tili o'qitish va o'quvchi mustaqilligi: farmatsevtika talabalari misolida	427
<i>Ikranova Shohsanam Ravshanboy qizi</i>	
Maqollar asosida ingliz tili o'qitishning lingvodidaktik asoslari (Afg'oniston dariy tilli maktablar misolida) ..	430
<i>Samadi Nooria</i>	
Loyihaga asoslangan ta'lim texnologiyasi orqali talabalarda ijtimoiy mas'uliyat kompetensiyasini rivojlantirish tadqiqi	434
<i>Jo'rayeva Zebiniso Yo'ldosheva</i>	
Boshlang'ich sinfda tabiiy fanlarni o'qitish samaradorligini oshirishda innovatsion va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish	440
<i>Yulchiyeva Zulfiya Baxodir qizi</i>	
Shaxsning individual intellektual rivojlanishi pedagogik muammo sifatida	444
<i>Ol'tiboyeva Kamola Sharofjon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'yin texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilar qiziqishini aniqlash yo'llari ...	448
<i>Qalandarova Yulduz G'ayrat qizi</i>	
Проблемы физического воспитания студентов и пути их решения	454
<i>Ходжанов Азиз Рахимович</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi	458
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatovna</i>	
Jamiyatda sog'lom turmush tarzini tashkil qilishda jismoniy tarbiya va sport mutaxassislarining o'rni	461
<i>Dehqonova Mahmuda Ortiqovna</i>	
Yadro itqitish sport turida kuch tayyorgarligining biomexanik va funksional ahamiyati	466
<i>Djabbarov Axror Islomovich</i>	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligini takomillashtirish	469
<i>Axmedova Laylo Baxtiyor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishda shaxsga yo'naltirilgan strategiyalar	475
<i>Urazimbetova Aygul Aralbayevna</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar nutqini rivojlantirishda kompyuter texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari	482
<i>Kamolova Yulduzxon Ma'murjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishda ota-onalar bilan hamkorlikni amalga oshirish texnologiyasi	488
<i>Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Jo'rabayeva Nozima Bekmurod qizi</i>	
Psixologik zo'ravonlik oqibatlarini bartaraf etishda psixokorreksion mexanizmlar	491
<i>Tursunpo'latova Zaxro Zafar qizi</i>	
Shifokorlar professional karerasi resurslari va ularning obyektiv ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganish natijalari	496
<i>Arziqulov O'tkirbek Maxammatovich</i>	
Bolalarda maktabgacha ta'lim yoshidagi kommunikativ qobiliyatlarni rivojlantirishda ijodiy o'yinlarning o'rni	501
<i>Berdiyeva Umida G'oyibberdiyevna</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning neyropedagogik yondashuvlar asosida kognitiv rivojlantirishning mohiyati	505
<i>Aliyeva Odila Madamin qizi</i>	
Emotional Intelligence and Perceptive Ability: Keys to Pedagogical Success	508
<i>Abdurakhimov Shokhasim Abdurakhmonovich</i>	
Bo'lajak logopedlarni og'ir nutq nuqsonli bolalar bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	511
<i>Achilova Sevara Djasirkulovna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik g'oyalarini zamonaviy boshlang'ich ta'lim bilan integratsiyalash	515
<i>Daliyeva Eliza Zokir qizi</i>	

Talabalarda ma'naviy-axloqiy sifatlarni rivojlantirishda Mahmud Qoshg'ariy merosidan foydalanish.....	519
<i>Eliboyeva Lola Sulaymonovna, Ravshanova Sarvinoz O'ktamjon qizi</i>	
Derivation and Nominalization in Medical Terminology: A Comparative Model of Term and Process Name Formation in English and Uzbek	523
<i>Gulnigor Yazdonkulova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq buzilishlarida pedagogik-psixologik korreksiya usullari hamda mexanizmlari.....	526
<i>Jo'rayeva Muattar Abdumajit qizi</i>	
Ta'lim sifatini boshqarishga tizimli yondashish hamda pedagogikada PDCA modelining ahamiyati	530
<i>Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Xolmatova Maftuna Turdimat qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi ta'lim vositalarining kimyo ta'limidagi o'rni.....	535
<i>Jumaniyazova Mahliyo Qahramonovna</i>	
Inklyuziv maktab sharoitida kichik maktab yoshidagi bolalarda ijtimoiy-perseptiv tajribani shakllantirish ...	539
<i>Karimova Zulfiya Abduraxmanovna</i>	
Sirdaryo viloyati toponimlarining shakllanish jarayonlari	543
<i>Kenjayeva Iroda Alisherovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda art texnologiyalardan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari.....	546
<i>Mamatova Husnora Eshquvatovna</i>	
O'quvchi yoshlarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish va uni amaliy faoliyat bilan integratsiyalash.....	550
<i>Mehmonova Nilufar Shuhratovna</i>	
Integrating Social-Emotional Learning in EFL Classrooms: Enhancing Language Proficiency and Emotional Intelligence.....	553
<i>Meylinorova Feruza Bakhtiyor qizi</i>	
Nodavlat ta'lim tashkilotlari pedagog-tarbiyachilarining malakasini oshirish mexanizmini takomillashtirish	559
<i>Muminova Nargiza Sabitdjanovna</i>	
TEACCH konsepsiyasi – autizm va kommunikativ buzilishlari bo'lgan bolalarni davolash va o'qitish dasturi	562
<i>Murodova Sarvigul Raxim qizi</i>	
Aksiologik yondashuvlar asosida bo'lajak pedagoglarda altruizm ko'nikmalarini shakllantirishning funksional modeli	566
<i>Norboyeva Moxigul Shavkat qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin texnologiyalari asosida bolalarning shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarini takomillashtirish	569
<i>Norqulova Ma'mura Husniddin qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 6-sinfida o'qitiladigan "Tabiiy fanlar"dan mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi.....	574
<i>Qo'qonboyeva Shaxlo Rafikjonovna</i>	
The Intersection of Science and Pedagogy: The Teacher's Role in Professional Evolution	580
<i>Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Shukurova Madina</i>	
Maktabgacha katta guruhlarida STEAM texnologiyasi bilan tanishtirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	583
<i>Rakhimova Laylo Hamidjon qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	586
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Kurashchilarda muvozanat (balance) va ko'tarib uloqtirish texnikasi o'rtasidagi bog'liqlik	590
<i>Shermatov Gulom Qaxxorovich</i>	
O'qituvchi shaxsining o'zini o'zi rivojlantirishida akmeologik pozitsiyaning o'rni.....	594
<i>Xaitov Abdusolim Abdulkim o'g'li</i>	
Lego-qurilish, konstruksiyalash, robototexnika – STEAM ta'lim moduli sifatida	596
<i>Xamroyeva Sitara Samadovna</i>	

Raqamli jamiyatda o'smir yoshdagi o'quvchilarning huquqiy axborot olish madaniyatini rivojlantirish mexanizmlari	599
<i>Xayrullayev Axror Aktam o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda axborot kommunikatsiya texnologiyalari yordamida ta'limiy o'yinlarni loyihalash va joriy etish	602
<i>Xikmatova Moxinur Amir qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlar orqali kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish zamonaviy yechimlarini ishlab chiqish usullari	605
<i>Xolmo'minova Mohichehra Bahrom qizi</i>	
O'quvchilarning biologiyaga qiziqishini oshirishda innovatsion ta'lim metodlari	609
<i>Xudayberganova Madina Saotboy qizi, Abdiqodirov Murodxo'ja Alisher o'g'li, Nishanbayeva Arayim User qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida shug'ullanuvchi voleybolchi qizlarning musobaqa oldi jismoniy va psixologik tayyorgarligini takomillashtirish metodikasi	612
<i>Xudoynazarova Sayyora Ravshanovna</i>	
Maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlar asosida bolalarni axloqiy tarbiyalash texnologiyalari	618
<i>Yo'ldoshboyeva Gulmira Xushnudovna</i>	
Umumta'lim maktab seksiyasi uzunlikka sakrovchilarining jismoniy rivojlanganlik darajasi	621
<i>Zokir Akramov O'tkir o'g'li</i>	
Perseptiv qobiliyat: o'qituvchining o'quvchini tushunish sa'nati	625
<i>Zokirov Mirzaraxim Abdaliyevich</i>	
Ожидания и потребности родителей как основа продвижения услуг дошкольного образовательного учреждения в Республике Узбекистан	628
<i>Ким Ирина Николаевна, Аббосхонова Зухра Баходир кизи</i>	
Экспериментальная деятельность – метод развития здоровьесберегающей компетентности у детей старшего дошкольного возраста	631
<i>Ким Ирина Николаевна, Алиходжаева Райхон Шавкат кизи</i>	
Подготовка детей-билингвов к школьному обучению: интеграция цифровых и традиционных педагогических методов	634
<i>Ким Ирина Николаевна, Умарова Шоиста Рустамовна</i>	

BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARIDA TAYANCH KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISHDA SHAXSGA YO'NALTIRILGAN STRATEGIYALAR

Urazimbetova Aygul Aralbayevna

“Profi University” xususiy oliy ta’lim muassasasi
Boshlang'ich ta’lim kafedrası dotsenti (PhD)

ORCID: 0009-0001-5436-2432

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishda shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarning samaradorligi tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi shaxsga yo'naltirilgan ta'lim yondashuvlarining o'quvchilarning kognitiv va nokognitiv rivojlanishiga ta'sirini aniqlashdan iborat. Tadqiqot jarayonida shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni qo'llashga oid xalqaro va mahalliy ilmiy manbalar tizimli hamda mazmuniy tahlil asosida o'rganildi. Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, mazkur strategiyalar o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi faolligini oshirish, mustaqil o'rganish, hamkorlikda ishlash, kommunikativlik va tanqidiy fikrlash kabi tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, o'quvchilarning motivatsiyasi, o'ziga bo'lgan ishonchi va ta'lim jarayonidan qoniqish darajasida ijobiy o'zgarishlar kuzatilgan. O'quvchilar faoliyatida esa ta'lim jarayonini moslashtirish tashkil etish hamda rivojlantiruvchi baholashdan foydalanish imkoniyatlarining kengaygani aniqlangan. Maqola natijalari boshlang'ich ta'lim amaliyotida shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni samarali joriy etish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, tayanch kompetensiyalar, shaxsga yo'naltirilgan pedagogika, o'quvchi faolligi, rivojlantiruvchi baholash, motivatsiya, ta'lim samaradorligi.

Abstract: This article examines the effectiveness of learner-centered pedagogical strategies in developing core competencies among primary school students. The main objective of the study is to identify the impact of learner-centered educational approaches on students' cognitive and non-cognitive development. In the course of the research, international and national scholarly sources related to learner-centered pedagogy were analyzed using systematic and content analysis methods. The findings indicate that learner-centered pedagogical strategies play a significant role in enhancing students' active engagement in the learning process and in fostering core competencies such as independent learning, collaboration, communication, and critical thinking. In addition, positive changes were observed in students' motivation, self-confidence, and overall satisfaction with the learning process. The analysis also revealed that teachers benefit from increased flexibility in organizing instruction and expanded use of formative assessment practices. The results of the study highlight the pedagogical potential of learner-centered strategies in primary education and provide a scientific basis for their effective implementation in educational practice.

Key words: primary education, core competencies, learner-centered pedagogy, student engagement, formative assessment, motivation, educational effectiveness.

Аннотация: В данной статье анализируется эффективность личностно-ориентированных педагогических стратегий в развитии ключевых компетенций учащихся начальных классов. Цель исследования заключается в выявлении влияния личностно-ориентированного обучения на когнитивное и некогнитивное развитие обучающихся. В ходе исследования были проанализированы международные и отечественные научные источники с использованием методов системного и содержательного анализа. Результаты исследования показывают, что личностно-ориентированные педагогические стратегии способствуют повышению учебной активности учащихся и развитию таких ключевых компетенций, как самостоятельность в обучении, сотрудничество, коммуникативные навыки и критическое мышление. Кроме того, выявлены положительные изменения в мотивации учащихся, уровне их уверенности в себе и удовлетворенности учебным процессом. В профессиональной деятельности учителей отмечается расширение возможностей гибкой организации обучения и активного применения формирующего оценивания. Полученные результаты подтверждают значимость личностно-ориентированного подхода в начальном образовании и могут быть использованы для совершенствования педагогической практики.

Ключевые слова: начальное образование, ключевые компетенции, личностно-ориентированное обучение, учебная активность, формирующее оценивание, мотивация, эффективность обучения.

KIRISH

So'nggi yillarda ta'lim tizimini rivojlantirish jarayonida o'quvchilarning nafaqat fan asoslarini egallashi, balki ularning tayanch kompetensiyalarini shakllantirish ham ustuvor vazifa sifatida e'tirof etilmoqda ^[7]. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichi o'quvchilarda tanqidiy fikrlash, mustaqil o'rganish, muloqotga kirishish, hamkorlikda ishlash va mas'uliyatni his etish kabi muhim kompetensiyalarning poydevori yaratiladigan muhim davr hisoblanadi. Shu bois ta'lim jarayonini o'quvchi shaxsiga yo'naltirilgan holda tashkil etish masalasi pedagogika nazariyasi va amaliyotida alohida dolzarblik kasb etmoqda ^[19].

Shaxsga yo'naltirilgan pedagogik yondashuv an'anaviy, o'qituvchi markazli ta'limdan farqli ravishda, o'quvchini ta'lim jarayonining faol subyekti sifatida qaraydi. Mazkur yondashuv o'quvchilarning individual ehtiyojlari, qiziqishlari va imkoniyatlarini inobatga olgan holda ularning bilish faolligini oshirishni, mustaqil fikrlashini rivojlantirishni hamda ta'lim jarayonida faol ishtirokini ta'minlashni nazarda tutadi. Natijada o'quvchilarda tayanch kompetensiyalarni shakllantirish uchun qulay pedagogik muhit yuzaga keladi ^[3].

Shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarning joriy etilishi, avvalo, o'quvchilarning bilimlarni chuqur va ongli o'zlashtirishiga xizmat qiladi ^[25]. Konstruktivistik ta'lim nazariyalariga asoslangan ushbu yondashuvga ko'ra, bilim tayyor holda berilmaydi, balki o'quvchi tomonidan faol o'rganish, muhokama va tajriba jarayonida shakllantiriladi. Bu esa boshlang'ich sinf o'quvchilarida bilishga bo'lgan qiziqishning ortishiga, o'z-o'zini boshqarish ko'nikmalarining rivojlanishiga hamda ijtimoiy kompetensiyalarning mustahkamlanishiga olib keladi ^[12].

Biroq shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarning ta'lim jarayoniga joriy etilishi ularning real samaradorligini chuqur ilmiy tahlil qilishni talab etadi. Amaliyotda mazkur yondashuv o'quvchilarning tayanch kompetensiyalarini rivojlantirishga qay darajada ta'sir ko'rsatayotgani, qaysi pedagogik strategiyalar eng samarali ekanligi hamda ularning boshlang'ich ta'lim sharoitida qo'llanish xususiyatlari yetarlicha o'rganilmagan ^[16] (1-jadval).

1-jadval: **Shaxsga yo'naltirilgan pedagogikaning asosiy jihatlari**

№	Shaxsga yo'naltirilgan pedagogika jihatlari	Boshlang'ich ta'limdagi mazmuniy tavsifi
1	Faol ishtirok	O'quvchilar ta'lim jarayonida faol subyekt sifatida qatnashadi; amaliy mashg'ulotlar, muhokama va ijodiy topshiriqlar orqali bilimlarni o'zlashtiradi.
2	O'quvchi ehtiyojlariga moslashuvchanlik	Ta'lim jarayoni o'quvchilarning avvalgi bilimlari, qiziqishlari va individual imkoniyatlariga mos ravishda tashkil etiladi.
3	Mustaqillik va mas'uliyat	O'quvchilar o'z o'rganish jarayoni uchun javobgarlikni his etadi; o'z-o'zini boshqarish va o'rganishni o'rganish kompetensiyalari shakllanadi.
4	Hayotiy va tayanch kompetensiyalar	Ta'lim mazmuni o'quvchilarning real hayoti bilan bog'lanadi; tanqidiy fikrlash, ijodkorlik, muammo yechish va kommunikativ ko'nikmalar rivojlanadi.
5	Hamkorlik va qaror qabul qilish	O'qituvchi va o'quvchi o'rtasida hamkorlikka asoslangan muloqot yo'lga qo'yiladi; o'quvchilarning fikri va tashabbuslari qadrlanadi.
6	Rivojlantiruvchi baholash	Baholash jarayoni uzluksiz va rivojlantiruvchi xarakterga ega bo'lib, o'zaro baholash va o'zini baholash orqali kompetensiyalar mustahkamlanadi.

Shu nuqtai nazardan, ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi boshlang'ich sinf o'quvchilarining tayanch kompetensiyalarini rivojlantirishda shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarning samaradorligini aniqlash va ilmiy asoslashdan iborat ^[9]. Tadqiqot natijalari boshlang'ich ta'lim amaliyotini takomillashtirish, o'quvchilar kompetensiyalarini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik faoliyatni yanada samarali tashkil etish uchun muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega bo'lishi kutiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda ta'lim jarayonida o'quvchilarning tayanch kompetensiyalarini rivojlantirish masalasi xalqaro va milliy pedagogik tadqiqotlarning markaziy yo'nalishlaridan biriga aylangan ^[21]. Ushbu jarayonda shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalar o'quvchini ta'lim jarayonining faol subyekti sifatida shakllantirishga xizmat qiluvchi muhim yondashuv sifatida e'tirof etilmoqda.

Shaxsga yo'naltirilgan pedagogika tushunchasi va uning nazariy asoslari bir qator xorijiy olimlar tomonidan keng yoritilgan. Dewey ta'limni o'quvchining shaxsiy tajribasi bilan bog'lash zarurligini ta'kidlab, faol o'rganishga asoslangan yondashuvlarni ilgari surgan. Piaget va Vygotsky konstruktivistik nazariyalar orqali bilimning o'quvchi faoliyati jarayonida shakllanishini asoslab bergan. Ushbu nazariy qarashlar keyinchalik shaxsga yo'naltirilgan pedagogikaning metodologik poydevorini tashkil etgan.

Tadqiqotlarda shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarning mazmuni va asosiy jihatlari batafsil tahlil qilingan. Bremner shaxsga yo'naltirilgan pedagogikani faol ishtirok, individual ehtiyojlarga moslashuvchanlik,

o'quvchilarning mustaqilligi, hayotiy kompetensiyalarni rivojlantirish, qaror qabul qilishda vakolatlarni bo'lishish hamda rivojlantiruvchi baholash kabi asosiy komponentlar orqali tavsiflaydi. Muallifning tizimli tahlillari ushbu yondashuvning turli ta'lim kontekstlarida keng talqin qilinishini ko'rsatadi.

Tayanch kompetensiyalar masalasi xalqaro miqyosda OECD va UNESCO tomonidan ishlab chiqilgan konseptual hujjatlarda o'z aksini topgan. OECD tomonidan ishlab chiqilgan DeSeCo loyihasida kompetensiyalar shaxsning ijtimoiy, kognitiv va amaliy faoliyatda muvaffaqiyatli ishtirok etishini ta'minlovchi integrativ qobiliyatlar sifatida talqin etiladi. UNESCO esa tayanch kompetensiyalarni o'quvchilarning butun umr davomida o'rganishga tayyorligi va moslashuvchanligini ta'minlovchi asosiy omil sifatida baholaydi.

Boshlang'ich ta'lim bosqichida shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni qo'llash masalasi ham ko'plab tadqiqotchilar tomonidan o'rganilgan. Sahlberg va Oldroyd o'quvchilarda tanqidiy fikrlash va ijodkorlik kabi kompetensiyalarni rivojlantirishda shaxsga yo'naltirilgan yondashuvning ustun jihatlarini ko'rsatib beradi. Lattimer va Kelly boshlang'ich ta'limda hamkorlikka asoslangan ta'lim va loyiha faoliyati o'quvchilarning mustaqilligi hamda ijtimoiy faolligini oshirishini ilmiy jihatdan asoslaydi.

O'qituvchilarning shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni qabul qilishi va qo'llashi bilan bog'liq masalalar ham adabiyotlarda muhim o'rin tutadi. Baturo va Atweh tadqiqotlarida o'qituvchilarning pedagogik qarashlari hamda kasbiy e'tiqodlari shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni joriy etish jarayonida sezilarli darajada o'zgarishi qayd etilgan. Shuningdek, Cianca o'qituvchilarning rivojlantiruvchi baholashdan foydalanishi o'quvchilarning o'z-o'zini baholash va refleksiya ko'nikmalarini rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydi.

Shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarning samaradorligiga oid tadqiqotlar natijalari turlicha bo'lsa-da, aksariyat manbalarda ularning nokognitiv natijalarga ta'siri yanada barqaror ekanligi ko'rsatilgan. Cheng va Ding, shuningdek, Koksall va Berberoglu tadqiqotlarida o'quvchilarning motivatsiyasi, o'ziga bo'lgan ishonchi va o'qishga bo'lgan munosabatida ijobiy o'zgarishlar aniqlangan. Biroq ayrim tadqiqotlarda akademik natijalardagi o'zgarishlar cheklanganligi yoki kontekstual omillarga bog'liqligi qayd etilgan.

TADDIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot boshlang'ich sinf o'quvchilarining tayanch kompetensiyalarini rivojlantirishda shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarning samaradorligini aniqlashga qaratilgan bo'lib, unda tizimli va mazmuniy tahlilga asoslangan metodologik yondashuv qo'llanildi^[4]. Tadqiqot metodologiyasi shaxsga yo'naltirilgan pedagogikaning nazariy asoslari, uning ta'lim amaliyotidagi ifodalanish shakllari hamda o'quvchilarning kompetensiyaviy rivojlanishiga ta'sirini kompleks o'rganishga yo'naltirildi (2-jadval).

2-jadval: Shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni tahlil qilish mezonlari

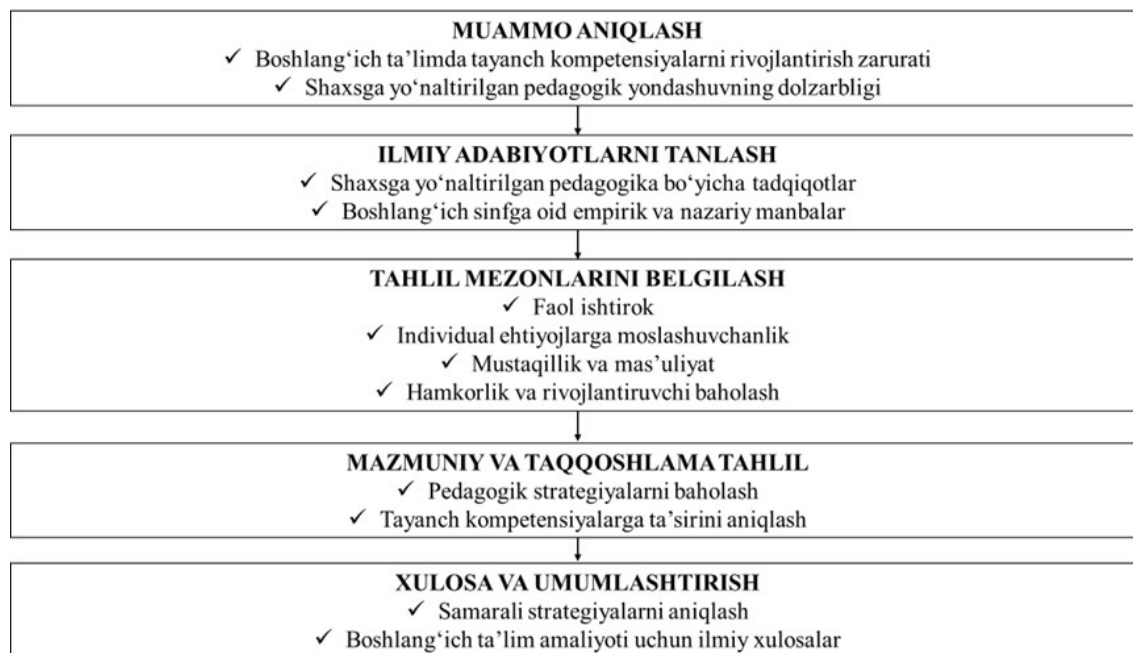
Shaxsga yo'naltirilgan jihat	Tahlil mazmuni	Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tayanch kompetensiyalariga ta'siri
Faol ishtirok	O'quvchilarni ta'lim jarayoniga faol jalb etishga qaratilgan pedagogik faoliyat shakllari, jumladan amaliy topshiriqlar, muhokamalar va ijodiy faoliyat tahlil qilindi.	Bilishga qiziqish, tanqidiy fikrlash va muammolarni mustaqil hal qilish kompetensiyalari rivojlanadi.
Individual ehtiyojlarga moslashuvchanlik	Ta'lim jarayonida o'quvchilarning individual imkoniyatlari, tayyorgarlik darajasi va qiziqishlarini hisobga olish mexanizmlari o'rganildi.	O'z-o'zini rivojlantirish, o'rganishni o'rganish va shaxsiy mas'uliyat kompetensiyalari shakllanadi.
Mustaqillik va mas'uliyat	O'quvchilarning o'z faoliyatini rejalashtirish, nazorat qilish va baholash imkoniyatlari tahlil qilindi.	Mustaqil qaror qabul qilish va o'z ta'lim faoliyatiga mas'uliyat bilan yondashish kompetensiyasi kuchayadi.
Hayotiy va tayanch kompetensiyalar	Ta'lim mazmunining real hayot bilan bog'liqligi va fanlararo yondashuv asosida tashkil etilishi baholandi.	Kommunikativlik, ijodkorlik, hamkorlik va ijtimoiy moslashuv kompetensiyalari rivojlanadi.
Hamkorlikka asoslangan ta'lim	O'qituvchi va o'quvchi, shuningdek, o'quvchilarning o'zaro hamkorlikda ishlash jarayonlari tahlil qilindi.	Jamoadi ishlash, muloqot va ijtimoiy faoliyat kompetensiyalari mustahkamlanadi.
Rivojlantiruvchi baholash	Baholashning uzluksizligi, o'zini va o'zaro baholash mexanizmlarining qo'llanishi tahlil qilindi.	Refleksiya, o'z-o'zini baholash va o'rganish jarayonini takomillashtirish kompetensiyalari rivojlanadi.

Tadqiqot jarayonida shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni yorituvchi xalqaro va mahalliy ilmiy adabiyotlar tanlab olinib, ularning mazmuni chuqur tahlil qilindi^[14]. Manbalarni tanlashda ta'limning boshlang'ich bosqichiga yo'naltirilganlik, pedagogik yondashuvlarning o'quvchi shaxsiga qaratilganligi, shuningdek, o'quvchilarning tayanch kompetensiyalarini rivojlantirish bilan bog'liq empirik yoki nazariy xulosalarning mavjudligi

asosiy mezon sifatida belgilandi. Tanlangan adabiyotlar shaxsga yo'naltirilgan pedagogikaning turli talqinlari va amaliy qo'llanilish tajribalarini qamrab olgan holda umumlashtirildi [6].

Metodologik tahlil jarayonida shaxsga yo'naltirilgan pedagogikaning asosiy jihatlari konseptual mezonlar asosida ko'rib chiqildi. Jumladan, o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi faol ishtiroki, individual ehtiyoj va imkoniyatlarni inobatga olish, mustaqil o'rganish va mas'uliyatni shakllantirish, hayotiy va tayanch kompetensiyalarni rivojlantirish, hamkorlikka asoslangan muloqot va qaror qabul qilish jarayonlari hamda rivojlantiruvchi baholashning o'zni mazmunini tahlil qilindi. Ushbu jihatlarni bo'yicha turli tadqiqotlarda keltirilgan ilmiy dalillar taqqoslanib, ularning boshlang'ich sinf o'quvchilari rivojiga ta'siri baholandi (1-rasm).

1-rasm: Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishda shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni tadqiq etish blok-sxemasi

Olingan ma'lumotlar umumlashtirish va taqqoshlama tahlil usullari yordamida qayta ishlanib, shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarning tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishdagi imkoniyatlari va cheklavlari aniqlandi [18]. Tadqiqot davomida mavjud ilmiy qarashlar o'rtasidagi o'xshash va farqli jihatlarni aniqlanib, pedagogik strategiyalarning samaradorligi kontekstual omillar bilan bog'liq holda talqin qilindi. Bu esa boshlang'ich ta'lim sharoitida shaxsga yo'naltirilgan pedagogik yondashuvlarni qo'llashning metodik asoslarini yanada aniqlashtirish imkonini berdi [1].

Mazkur metodologik yondashuv tadqiqot natijalarining izchilligi, ishonchliligi va ilmiy asoslanganligini ta'minlashga xizmat qildi [23]. Olingan xulosalar boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan pedagogik faoliyatni takomillashtirish, shaxsga yo'naltirilgan strategiyalarni samarali joriy etish va ularning ta'lim amaliyotidagi natijadorligini oshirish uchun muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi [10].

TAHLIL VA NATIJALAR

Mazkur tadqiqot doirasida shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni qo'llash natijasida yuzaga kelgan pedagogik samaradorlik ko'rsatkichlari tizimli tahlil asosida aniqlandi [5]. Tahlilga jalb etilgan manbalar mazmuni o'quvchilarning umumiy o'quv tajribasi, o'qituvchilarning kasbiy faoliyatidagi o'zgarishlar, o'quvchilarning akademik rivojlanishi hamda nokognitiv natijalar bo'yicha guruhlashtirildi (3-jadval).

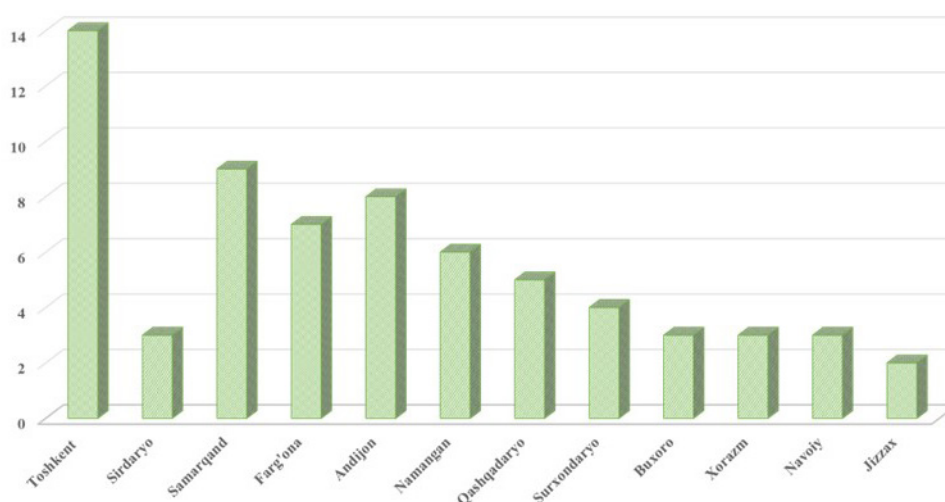
3-jadval: Shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni qo'llash natijalarining umumlashtirilgan ko'rsatkichlari

Natija yo'nalishlari	Ko'rsatkichlar mazmuni	Manbalar soni
Ijobiy natijalar (umumiy)	Shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni qo'llash natijasida aniqlangan barcha ijobiy holatlar majmui	57
O'quvchilarning umumiy ijobiy tajribasi	O'quvchilarning darsga qiziqishi, faol ishtiroki va ta'limdan qoniqishi ortishi	23

O'qituvchilarning umumiy ijobiy tajribasi	O'qituvchilarning kasbiy qoniqishi va pedagogik faoliyat samaradorligi oshishi	28
O'quvchilarning akademik rivojlanishi (obyektiv)	Test, baholash va o'zlashtirish ko'rsatkichlaridagi o'zgarishlar	9
O'quvchilarning subyektiv rivojlanishi	O'qituvchi va o'quvchi qarashlariga asoslangan rivojlanish bahosi	26
O'qituvchilar qarashlari	O'qituvchilarning o'quvchilar rivojiga oid baholari	23
O'quvchilar qarashlari	O'quvchilarning o'z o'rganish jarayoniga bergan baholari	11
Nokognitiv ijobiy natijalar	Motivatsiya, o'ziga ishonch va psixo-emotsional rivojlanish	23
Motivatsiya va qiziqish	O'qishga bo'lgan ichki rag'bat va fanlarga qiziqishning oshishi	13
O'ziga ishonch va o'zini baholash	O'quvchilarning o'z kuchiga bo'lgan ishonchi va faolligi	13
Munosabatlardagi ijobiy o'zgarishlar	O'qituvchi–o'quvchi va o'quvchi–o'quvchi munosabatlarining yaxshilanishi	16
O'qituvchi–o'quvchi munosabatlari	Hamkorlik va ishonchga asoslangan muloqot kuchayishi	16
O'quvchi–o'quvchi munosabatlari	Jamoadi ishlash va o'zaro yordam ko'nikmalarining rivojlanishi	13
Cheklangan yoki salbiy natijalar (umumiy)	Shaxsga yo'naltirilgan strategiyalar samarasi cheklangan yoki salbiy bo'lgan holatlar	21
O'quvchilarning umumiy salbiy tajribasi	Moslashuv qiyinchiliklari va dars jarayonidan qoniqmaslik	7
Akademik rivojlanishdagi o'zgarishlar yo'qligi	O'zlashtirish ko'rsatkichlarida sezilarli o'zgarishlar aniqlanmagan holatlar	0
Subyektiv rivojlanish yetishmasligi	O'qituvchi yoki o'quvchi qarashlarida ijobiy o'zgarish qayd etilmagan	9
Nokognitiv salbiy holatlar	Motivatsiya pasayishi yoki psixo-emotsional qiyinchiliklar	3
Munosabatlardagi cheklangan o'zgarishlar	O'zaro munosabatlarda sezilarli ijobiy siljish kuzatilmagan	4

Natijalar shuni ko'rsatdiki, tahlil qilingan manbalarning katta qismida shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalar o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi ijobiy tajribalarini kuchaytirgan^[20]. O'quvchilarning faol ishtiroki, mashg'ulotlarga bo'lgan qiziqishi va o'rganishdan qoniqish darajasi sezilarli darajada oshgani qayd etilgan. Manbalarning aksariyatida o'quvchilarning dars jarayonida o'zini faol subyekt sifatida his qilishi, savol berish va fikr bildirish faolligi ortgani ta'kidlangan^[8]. Shu bilan birga, ayrim manbalarda kam sonli o'quvchilarda moslashuv jarayoni bilan bog'liq qiyinchiliklar kuzatilgani qayd etilgan bo'lib, bu holatlar umumiy natijalarga nisbatan cheklangan xarakterga ega (2-rasm).

2-rasm: Boshlang'ich ta'limda shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalar bo'yicha tadqiqotlarning O'zbekiston hududlari kesimidagi taqsimoti

Yuqoridagi rasmda ko'rinishicha, tadqiqotlar asosan Toshkent viloyati va Samarqand hududlarida jamlangan bo'lib, bu holat mazkur hududlarda ilmiy-metodik salohiyatning nisbatan yuqoriligi bilan izohlanadi. Farg'ona vodiysi viloyatlarida o'rta darajadagi faollik kuzatiladi, qolgan hududlarda esa tadqiqotlar soni nisbatan kam bo'lsa-da, shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni joriy etishga bo'lgan barqaror qiziqish mavjudligini ko'rsatadi.

O'qituvchilarning umumiy tajribasiga oid natijalar ham asosan ijobiy tendensiyalarni namoyon etdi ^[24]. Tahlil qilingan manbalarning yarmidan ko'prog'ida o'qituvchilar shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni qo'llash jarayonida kasbiy qoniqish darajasi oshganini bildirgan ^[2]. O'qituvchilar dars jarayonida o'quvchilarning faolligi ortgani, muloqot sifati yaxshilangani va sinf muhitining yanada ochiq hamda hamkorlikka yo'naltirilgan shaklga ega bo'lganini ta'kidlagan. Ayrim tadqiqotlarda o'qituvchilarning pedagogik qarashlari va kasbiy e'tiqodlarida sezilarli o'zgarishlar kuzatilib, o'quvchini bilim oluvchi emas, balki ta'lim jarayonining teng huquqli ishtirokchisi sifatida qabul qilish tendensiyasi kuchaygani aniqlangan ^[11, 15].

O'quvchilarning akademik rivojlanishiga doir obyektiv ko'rsatkichlar bilan bog'liq natijalar nisbatan cheklangan bo'lsa-da, ayrim muhim tendensiyalar aniqlangan. Tahlil qilingan manbalarning kichik qismida test natijalari, baholash ko'rsatkichlari va fan bo'yicha o'zlashtirish darajasining oshgani qayd etilgan. Bunday natijalar, asosan, shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni tizimli va izchil qo'llagan ta'lim muassasalarida kuzatilgan ^[22]. Shu bilan birga, ayrim tadqiqotlarda akademik natijalardagi o'zgarishlar unchalik katta bo'lmagani yoki qisqa muddatda sezilmaganini ko'rsatadigan ma'lumotlar ham mavjud bo'lib, bu holat ta'lim samaradorligining ko'p omillarga bog'liqligini ko'rsatadi.

Tahlil natijalari shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalar nokognitiv natijalar bo'yicha yanada barqaror va izchil ijobiy ko'rsatkichlarni namoyon etganini ko'rsatdi. Manbalarning katta qismida o'quvchilarning o'qishga bo'lgan motivatsiyasi, o'ziga bo'lgan ishonchi va mustaqil faoliyatga tayyorligi oshgani qayd etilgan. O'quvchilarning dars jarayonida faolroq bo'lishi, mas'uliyatni o'z zimmasiga olishga moyilligi va o'z o'rganish jarayonini nazorat qilish ko'nikmalarining rivojlangani alohida ta'kidlangan ^[17].

Shuningdek, shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni qo'llash natijasida o'qituvchi-o'quvchi va o'quvchi-o'quvchi munosabatlarida ijobiy o'zgarishlar kuzatilgani aniqlangan. Tahlil qilingan manbalarning sezilarli qismida sinf ichidagi muloqot sifati yaxshilangani, ishonch va hamkorlikka asoslangan munosabatlar shakllangani qayd etilgan. Biroq ayrim manbalarda guruhli ishlarda nizolar yoki moslashuv muammolari qayd etilgan bo'lib, bunday holatlar ko'proq tashkiliy va metodik omillar bilan bog'liq ekani ko'rsatib o'tilgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalar boshlang'ich sinf o'quvchilarining tayanch kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim pedagogik ahamiyatga ega. Tizimli tahlil asosida aniqlanishicha, ushbu strategiyalar o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi faolligini oshirish, mustaqil o'rganish ko'nikmalarini shakllantirish, hamkorlikda ishlash hamda kommunikativ kompetensiyalarni rivojlantirishga barqaror ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, motivatsiya, o'ziga bo'lgan ishonch va o'quv jarayonidan qoniqish kabi nokognitiv ko'rsatkichlar bo'yicha sezilarli o'sish kuzatilgani ta'kidlanadi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalar o'qituvchilarning kasbiy faoliyatiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatishini namoyon etdi. O'qituvchilar dars jarayonida o'quvchilar bilan hamkorlikka asoslangan munosabatlarni shakllantirish, rivojlantiruvchi baholash usullaridan foydalanish hamda sinf muhitini yanada ochiq va interaktiv tashkil etish imkoniyatiga ega bo'lgan. Biroq akademik rivojlanishga oid obyektiv natijalar barcha tadqiqotlarda bir xil darajada namoyon bo'lmagan bo'lib, bu holat shaxsga yo'naltirilgan strategiyalarning samaradorligi ularni qo'llash sharoitlari va metodik ta'minotiga bog'liqligini ko'rsatadi.

Olingan natijalar asosida boshlang'ich ta'lim amaliyotida shaxsga yo'naltirilgan pedagogik strategiyalarni joriy etishda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish, o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini kuchaytirish hamda rivojlantiruvchi baholash usullarini keng qo'llash tavsiya etiladi. Shuningdek, kelgusidagi tadqiqotlarda ushbu strategiyalarning uzoq muddatli ta'sirini aniqlash, ularning akademik natijalarga ta'sirini nazorat guruhlari asosida o'rganish hamda turli hududiy sharoitlarda qo'llash imkoniyatlarini chuqur tahlil qilish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Baturo, A., & Atweh, B. (2007). Teacher beliefs and learner-centred education. *Educational Studies in Mathematics*, 66(1), 49–63. <https://doi.org/10.1007/s10649-006-9033-4>
2. Biggs, J., & Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university* (4th ed.). Maidenhead, England: Open University Press.
3. Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 5(1), 7–74. <https://doi.org/10.1080/0969595980050102>

4. Bremner, N. (2022). The outcomes of learner-centred pedagogy: A systematic review. *International Journal of Educational Development*, 89, 102541. <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2022.102541>
5. Cheng, Y. C. (2017). *New paradigm of learning and teaching*. Hong Kong: Springer.
6. Cox, J., & Berberoglu, G. (2014). Learner-centred approaches and student motivation. *Educational Psychology*, 34(5), 617–634. <https://doi.org/10.1080/01443410.2013.857010>
7. Darling-Hammond, L. (2008). *Powerful learning: What we know about teaching for understanding*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
8. Dewey, J. (1916). *Democracy and education*. New York, NY: Macmillan.
9. Fullan, M. (2014). *The new meaning of educational change* (4th ed.). New York, NY: Teachers College Press.
10. Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. London, England: Routledge.
11. Hmelo-Silver, C. E. (2004). Problem-based learning: What and how do students learn? *Educational Psychology Review*, 16(3), 235–266. <https://doi.org/10.1023/B:EDPR.0000034022.16470.f3>
12. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2009). An educational psychology success story: Social interdependence theory and cooperative learning. *Educational Researcher*, 38(5), 365–379. <https://doi.org/10.3102/0013189X09339057>
13. Lattimer, H., & Kelly, K. (2013). Engaging students through inquiry-oriented learning. *Journal of Curriculum Studies*, 45(4), 512–534. <https://doi.org/10.1080/00220272.2013.790480>
14. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2005). *The definition and selection of key competencies (DeSeCo)*. Paris, France: OECD.
15. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2013). *Innovative learning environments*. Paris, France: OECD.
16. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. Paris, France: OECD.
17. Piaget, J. (1972). *The psychology of the child*. New York, NY: Basic Books.
18. Prince, M. (2004). Does active learning work? A review of the research. *Journal of Engineering Education*, 93(3), 223–231. <https://doi.org/10.1002/j.2168-9830.2004.tb00809.x>
19. Sahlberg, P. (2011). *Finnish lessons: What can the world learn from educational change in Finland?* New York, NY: Teachers College Press.
20. Slavin, R. E. (2015). *Cooperative learning: Theory, research, and practice* (2nd ed.). Boston, MA: Allyn & Bacon.
21. Tomlinson, C. A. (2014). *The differentiated classroom: Responding to the needs of all learners* (2nd ed.). Alexandria, VA: ASCD.
22. UNESCO. (2019). *Assessment of transversal competencies: Current tools and practices*. Paris, France: UNESCO.
23. UNESCO. (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. Paris, France: UNESCO.
24. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
25. Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Educational Psychologist*, 37(2), 64–70. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3702_2

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.